

az El Salvador-i kormány tudta nélkül, több száz „honossági” bizonyítványt küldött Magyarországra. Ezeknek az igazolványoknak a birtokosai idegen nemzetiségűeknek minősültek, és mentességet élveztek az általános zsidóellenes rendelkezések alól.²⁸⁴ Bizonyos nehézségeket okozott, hogy El Salvador magyarországi érdekeit egyetlen nemzet sem képviselte.²⁸⁵ (A budapesti svájci, majd később svéd képviselők nem hivatalosan vállalták el a feladatot.) A másik nagy eredmény – Pozner és Mantello közös sikere –, hogy Florian Manoliu, a berni román követség munkatársán keresztül kapcsolatba léptek Budapesten Krausszal. Manoliu révén június 19-én Krausznak sikerült elküldenie az auschwitzi jegyzőkönyv rövidített változatát, amely aztán világméretű reakciót váltott ki a magyarországi zsidóüldözésekkel szemben (lásd a 23. és a 29. fejezetet).²⁸⁶ A Svájcban működő számos belföldi és nemzetközi zsidó szervezettől függetlenül dolgozva, Mantello vezető svájci papoknak, politikusoknak, tudósoknak és újságíróknak küldte el a Krausz-féle anyagot.²⁸⁷ Ebben a vállalkozásban aktívan támogatta őt a londoni székhelyű Exchange Telegraph Company zürichi képviselője, Walter Garrett. A mentésben Mantello testvérbátyja, Mandel József (Iosip) is részt vett.²⁸⁸

A zsidó segélyező- és mentőszervezetek

Mantello vállalkozásai mellett, amelyek nagyrészt az ő személyes társadalmi, politikai és üzleti kapcsolataira épültek, Svájc különböző belföldi és nemzetközi zsidó segélyező- és mentőszervezetnek is otthont adott. A belföldiek közül a St. Gallen-i Rabbinerverband der Schweiz (a Svájci Rabbik Egyesülete), a zürichi Schweizerischer Israelitischer Gemeindebund (a Svájci Zsidó Közösségek Egyesülete), a zürichi Verband Schweizerischer Jüdischer Flüchtlingshilfen (a Svájci Zsidó Menekültsegélyező Társaságok Egyesülete), és a szintén zürichi Schweizerische Zentralstelle für Flüchtlingshilfe (a Svájci Menekültsegélyező Központ) voltak a legfontosabbak. A nemzetközi zsidó szervezetek közül a közösségből jelen volt a genfi Agudath Yisrael World Organization (Agudat Yisrael Világszervezet), a genfi Union Internationale de Secours aux Enfants (a Gyermekmentésre alakult Nemzetközi Szövetség), és a szintén genfi Union O. S. E.

A magyar zsidóság sorsában szerepet játszó nemzetközi zsidó szervezetek között ott volt a St. Gallenben Saly Mayer irányításával működő amerikai Joint,²⁸⁹ a palesztinai Jewish Agency genfi irodája, amelynek Richard Lichtheim volt a vezetője,²⁹⁰ a Svájci Palesztina Hivatal (Office Palestinien de Suisse), amelyet Chaim Pozner és Samuel Schep vezetett Genfben, a genfi, Nathan Schwalb vezette Haluc Világközpont (Welt-